

KIBRIS'TA SUYUN ESKİ ÖYKÜSÜ

Tarihimizde suyla ilgili vakıf tesislerin yaygınlığının en önemli sebeplerinden biri de, suyun ruhlara inşirah veren şırıltılarını dinlemenin bir Peygamber sünneti olduğuna dair rivayetler ile yolda kalmışlara su vermenin, susuzluk çekenlere su içirmenin, kuyu açmanın, kurak yerleri sulamanın ecrinin büyüklüğü hakkındaki sözlerdir.

Kıbrıs'ın Tarihi Mirası Dijital Ortamda Hayat Buluyor

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Osmanlı Vakıf Medeniyeti'nin izlerini taşıyan taşınmaz kültürel varlıkların korunması ve dijitalleştirilmesi amacıyla önemli bir projeye adım atıldı. 21 Mart 2025 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti ve KKTC arasında imzalanan 2025 Yılı İktisadi ve Mali İşbirliği Anlaşması'nın "Kültürel Mirasın Korunması" başlıklı maddesi çerçevesinde, envanterleme çalışmaları resmi olarak başladı.

Bu kapsamda, Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Kıbrıs Vakıflar İdaresi, bu projenin yürütülmesinden sorumlu kurumlar olarak belirlendi. Çalışmalar, Kıbrıs'taki tüm taşınmaz kültürel mirasın belgelenmesi ve dijital veri tabanına dönüştürülmesi hedefiyle yürütülecek.

23 Haziran 2025 tarihinde, T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü Dış İlişkiler Daire Başkanı Sayın Kadir Kantekin'in liderliğindeki heyet, KKTC'deki yetkililerle önemli bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmelerde, envanter çalışmasının kapsamı, uygulanacak metodolojiler ve iş birliği yapılacak paydaşlarla ilişkiler detaylı bir şekilde ele alındı. Çalışmanın 2025 yılının sonuna kadar tamamlanması planlanıyor.

Proje çerçevesinde, Kıbrıs'ın zengin kültürel mirasını daha yakından keşfetmek amacıyla bugün çeşitli ziyaretler düzenlenecek. Bu ziyaretler, Kapalı Maraş Bölgesi, Bilal Ağa Mescidi, Lala Mustafa Paşa Camii ve Medresesi, Kutup Osman Türbe ve Tekkesi gibi tarihi mekanları kapsayacak.

Tarihi mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması açısından büyük önem taşıyan bu girişim, kültürel etkileşim ve ortak tarih bilincinin güçlenmesine de katkıda bulunacak. Hazırlanacak olan envanter, restorasyon projeleri için önemli bir referans kaynağı olarak hizmet verecek ve dijital ortamda erişilebilir bir kaynak niteliği taşıyacak.

Genel Müdürümüz Prof. Dr. Mustafa Tümer, Azerbaycan Heyetini Makamında Ağırladı

Kıbrıs Vakıflar İdaresi Genel Müdürü Prof. Dr. Mustafa Tümer, Azerbaycan Milletvekili ve Azerbaycan-Kıbrıs Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Üyesi Vügar İsgenderov'u makamında ağırladı.

Gerçekleşen görüşmede iki ülke arasındaki dostluk ve iş birliği konuları ele alındı. Görüşmeye ayrıca Azerbaycan Basın Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi, gazeteci-yazar Nadir İsrailov, Azerbaycan-Kıbrıs Dostluk Cemiyeti Başkanı Orhan Hasanoğlu ve Manisa Azerbayran Kültür Derneği Başkanı Şentürk Hoşgür de katıldı.

Ziyarette, kültürel, sosyal ve tarihî bağların daha da güçlendirilmesi yönünde yapılabilecek ortak çalışmalar değerlendirildi. Görüşmede özellikle vakıf geleneğinin tarihsel rolü ve toplumların dayanışma temelli gelişimindeki önemi vurgulandı. Görüşmeye katılan heyet üyeleri, bu güçlü geleneğin hem Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde hem de Azerbaycan'da gelecek nesillere aktarılması adına yapılabilecek iş birliklerini ele aldı.

Prof. Dr. Mustafa Tümer, Azerbaycan heyetini ağırlamaktan duyduğu memnuniyeti ifade ederek, iki kardeş ülke arasındaki ilişkilerin güçlenmesinin bölgesel barış ve kültürel zenginlik açısından büyük önem taşıdığını belirtti.

Görüşmede, Azerbaycan Milletvekili Vügar İsgenderov, Turkic Academy'nin

çalışmalarına verdiği destekten dolayı Prof. Dr. Mustafa Tümer'e teşekkür ederek, Türk

Dünyası iş birliği kapsamında yayımlanan "Turkic Economies 2024" raporunda yer alan "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Kurumsal Yapı" başlıklı altındaki önemli kurumlar olan KKTC Kalkınma Bankası, KKTC Merkez Bankası, Kıbrıs Türk Sanayi Odası ve Kıbrıs Türk Ticaret Odası ile ulaştırma sektörüne dair bölüme yaptığı katkılar dolayısıyla teşekkürlerini ilettiler. İsgenderov, bu katkılarının hem KKTC'nin ekonomik yapısının derinlemesine anlaşılmasına hem de bölgesel iş birliği ve kalkınmanın güçlenmesine büyük katkı sağladığını vurguladı.

Ayrıca, toplantıda Turkic Academy'nin 2025 yılı içerisinde yayımlayacağı "Türk Devletleri Ekonomileri 2025 Raporu: Yeşil Ekonomiye Geçiş" başlıklı çalışmasından da söz edildi. Bu çalışmanın, Türk Devletleri Teşkilatı üye ve gözlemci ülkelerinin ekonomik politikalarını iklim hedefleriyle nasıl uyumlu hale getirdiklerini ve çevresel risklere karşı nasıl çözüm ürettiklerini analiz ederek; düşük emisyonlu, kaynak verimli ve kapsayıcı ekonomilere geçiş süreçlerini değerlendirmesi bekleniyor.

SARAYÖNÜ MEYDAN ÇEŞMESİ

Kıbrıs vakıf geleneğinin zarıf bir örneğı olan bu çeşme, yalnızca su değıl; hatıralar, kùltür ve mimari değır de taşıır.

Sarayönü Meydanı'nda yer alan çeşme, yüzyıllara meydan okuyan sessiz bir tanık.

Lefkoşa'da Sesi Duran Ama Hatırası Süren Bir Çeşme...

Lefkoşa'nın tarih kokan Sarayönü Meydanı'nda, sessizce akan bir çeşme vardır; her damlasında bir hatıra, her taşında bir iz saklıdır. Günümüz Atatürk Meydanı'nın kalbinde yer alan bu zarıf yapı, yalnızca su veren bir kaynak değıl, aynı zamanda Kıbrıs'ın vakıf geleneğini, mimari estetiğini ve halkla kurduğı bağı gözler önüne seren bir abide gibidir.

Bu çeşme, 19. yüzyıl başlarında Kıbrıs Muhassılı Es-Seyyid Mehmet Emin Efendi tarafından ihya edilmiş, vakıf kayıtlarında adı geöen "üç kapılı mâruf kahvehane kurbinde"ki çeşme olarak tanımlanmıştır. Aslen daha eskiye, 18. yüzyılın ortalarına dayandığı düşünölen bu yapı, 1816-1821 yılları arasında kapsamlı bir onarımdan geçirilmiş ve vakıf sistemine dâhil edilmiştir. O günden bugüne, sessiz bir tanık gibi Lefkoşa'nın değışimine eşlik eder.

Geçmişin Tanıkları Ne Diyor?

1760'larda adada bulunan bir İtalyan seyyah, bu çeşmeden "şehirdeki diğır çeşmeler gibi çok iyi suyla ikmal edilmiş, Türk işi bir çeşme" olarak söz eder. Louis Salvator'un 1873 tarihli notlarında ise, meydana iki çeşmeden birinin cami avlusunda, diğırinin meydana yer aldığı anlatılır.

Bilgi Kutusu

Es-Seyyid Mehmet Emin Efendi, 19. yüzyılda Kıbrıs'ta görev yapmış bir Osmanlı yöneticisidir. Lefkoşa'daki birçok vakıf eserinin yeniden ihyasında önemli rol oynamıştır. Sarayönü Meydan Çeşmesi'nin ihyasıyla vakıf ruhunu yaşatmıştır.

Nasıl gidilir?

Yukarıda yer alan qr kodu okutarak Sarayönü meydanına ve tarihi çeşmeye ulaşabilirsiniz.

Lefkoşa'nın Sosyal Hafızasında Bir Çeşme

Geçmişin Lefkoşalıları, özellikle Samanbahçalılar, bu çeşmeden su öeker, ellerindeki kaplarla evlerine taşıırdı. Çocuklar küçük arabalarla sokak sokak su dağıtırdı. Bu su, yalnızca bir ihtiyaç değıl; bir gelenek, bir buluşma noktasıydı.

Sekizgen planlı olan çeşmenin her yüzeyinde zarıf çift kemerli nişler yer alır. Zamanla kaybolan kiremitli çatısı ve yarım sütunlu kasnak yapısı, onu dönemin önemli mimari örneklerinden biri hâline getiriyordu. Bu formuyla Tuzla'daki Hacı Hamid Bey Vakıf Çeşmesi'yle benzerlikler taşıır. Ancak 1950'li yılların sonunda üst örtüsünü kaybeden çeşmenin yalnızca alt bölümü günümüze ulaşabilmiştir. 1976 yılında Eski Eserler ve Müzeler Dairesi tarafından restore edilerek yeniden yaşatılmıştır.

Eski Sarayönü meydanı ve Es-Seyyid Mehmet Emin Efendi meydan çeşmesinin eski şekli, Lefkoşa, foto: John P. Foscolo, c.1920.

Yazın Sıcaklığında Serinlik Getiren Vakıf

**16. yüzyılda İstanbul'da kurulan Ataullah Efendi Vakfı,
yaz aylarında susuz kalanlara buz gibi soğuk su sunardı.**

Bir Hoca'nın Son Vasiyeti: İyilik ve Su

Ataullah Efendi, Osmanlı'nın önemli ilim insanlarından Şeyhülislam Ebussuud Efendi'nin öğrencisiydi. Sultan II. Selim'in Manisa'daki şehzadeligi sırasında ona hocalık yaptığı için "Hocayı Sultanı" (Sultanın Hocası) unvanını kazanmıştı.

Ömrünü millete hizmetle geçiren Ataullah Efendi, hayatının son dönemlerinde yakınlarına önemli bir vasiyette bulundu:

"Vakfımızın su dağıtma işini ihmal etmeyin. Yaz günlerinde buzlu suyu mutlaka sunun. İnsanlara su dağıtmak büyük bir sevaptır, dualara vesile olur."

Bu sözler, onun iyilik aşkının ve topluma bağlılığının en güzel ifadesiydi.

Bir Bardak Su ve İnsan Sevgisi

Ataullah Efendi, hocası Ebussuud Efendi'den şöyle bir nasihat almıştı:

"Bir zaman gelecek, insanlar bir bardak suyu bile parayla satacaklar. O günlere kalmayalım diye dua ettim."

O dönemde bu sözler pek inanılır değildi. Ancak günümüzde bu durum ne yazık ki gerçek oldu. Ataullah Efendi'nin vakfı ise insanlara susuz kalmamak için ücretsiz su sunarak bu gerçeğe karşı bir sevgi örneği oldu.

Osmanlı Devleti döneminde vakfın faaliyetini temsil eden tasvir.

Ataullah Efendi Vakfı'nın Su Hizmeti Şartları

- Vakfa ait bir sebil yapılacak,
- Yaz aylarında buzlu veya karlı soğuk su hazır bulundurulacak,
- Gelen herkese vakfın aldığı bardaklarla ücretsiz su ikram edilecek,
- Dört ay boyunca buzlu soğuk su, diğer aylarda ise normal su verilecek,
- Vakıf gelirleri, bu hizmetin devamı için kullanılacak.

Vakıf Künyesi

Kuruluş Tarihi
979 Hicri (1571 Miladi)

Kuruluş Yeri
İstanbul, Türkiye

Kurucu
Ataullah Efendi bin Şemseddin

Kıbrıs Vakıflar İdaresi Genel Müdürlüğü

11-13 Gıme Caddesi, PK118, Lefkoşa - KKTC

tel: 0392 22 83 134

tel: 0392 44 40 494

e-posta: evkaf@evkaf.net

Sosyal Medya Hesaplarımız

www.evka.org

Facebook: @evkaf

Instagram: @evkaofficial

Twitter: @evkaofficial

